

Meerdere keren zonder werk

Antoinette van Poeijer

Ontvangers van een WW- of bijstandsuitkering en NUG'ers worden gestimuleerd (weer) aan de slag te gaan. In veel gevallen is dat succesvol. Er zijn echter ook personen voor wie dit succes slechts tijdelijk is. Zij keren na een korte periode weer terug als WW'er, bijstandontvanger of ingeschreven bij het CWI. Om welke personen gaat het vooral? In hoeverre verschillen zij van degenen die er wel in slagen om voor een langere tijd aan het werk te blijven? En wat is het verschil met hen die het juist niet lukt om, zelfs maar voor een korte tijd, een baan te vinden?

1. Inleiding

In dit artikel staan de ontvangers van een WW-, of bijstandsuitkering en niet-werkende werkzoekenden die staan ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) zonder WW- of bijstandsuitkering centraal. Bij deze laatste groep spreekt men ook wel over de niet-uitkeringsgerechtigden of kortweg: NUG'ers.

Deze drie groepen vormen samen de doelgroep van het zogenoemde 'Sluitende aanpak'-beleid dat erop is gericht om personen die op eigen kracht geen werk kunnen vinden binnen een jaar begeleiding naar werk aan te bieden. Met de Sluitende aanpak geeft Nederland invulling aan het Europese arbeidsparticipatiebeleid dat in 1997 in het kader van het Verdrag van Amsterdam is opgesteld.

Het merendeel van de WW- en bijstandontvangers en NUG'ers slaagt er binnen twaalf maanden in om (weer) aan het werk te komen en verdwijnt dan uit de registraties. Een aantal van hen keert hier echter na een korte tijd weer in terug. Het doel van dit artikel is om meer inzicht te geven in de samenstelling van deze groep meermaals geregistreerden. Daarbij wordt ook aangegeven in hoeverre deze groep zich onderscheidt van enerzijds degenen die zich inschrijven als WW'er, bijstandontvanger of NUG'er en binnen een jaar weer uitstromen, anderzijds degenen die zich na een jaar nog steeds in deze registraties bevinden (zie kader). Gekeken is naar kenmerken zoals uitkeringssituatie, leeftijd, geslacht en herkomst.

2. Meermaals geregistreerden naar uitkeringssituatie

Van januari 2004 tot en met juni 2006 stroomden er 1,2 miljoen mensen in de bijstand of de WW of schreven zich, zonder dat ze recht hadden op een van deze uitkeringen, in bij het CWI als niet-werkende werkzoekende. Het merendeel van deze personen (57 procent) stroomde binnen twaalf maanden uit deze registraties en behoorde dus tot de groep eenmalig kort geregistreerden. Ongeveer 31 procent bestond uit eenmalig lang geregistreerden: zij stonden twaalf maanden na instroom nog steeds inge-

Onderzoeksgroepen

Het onderzoek richt zich op personen die zich in januari 2004 tot en met juni 2006 hebben laten registreren als WW-, bijstandontvanger of NUG'er. De volgende drie onderzoeksgroepen worden onderscheiden:

Meermaals geregistreerden

Personen die in de periode januari 2004 tot en met juni 2006 meerdere keren instroomden in de WW, de bijstand of als niet-werkende werkzoekende bij CWI zonder WW- of bijstandsuitkering. De periode tussen de uitkeringen en/of inschrijving bij het CWI bedroeg hierbij altijd meer dan één maand, maar nooit meer dan twaalf maanden.

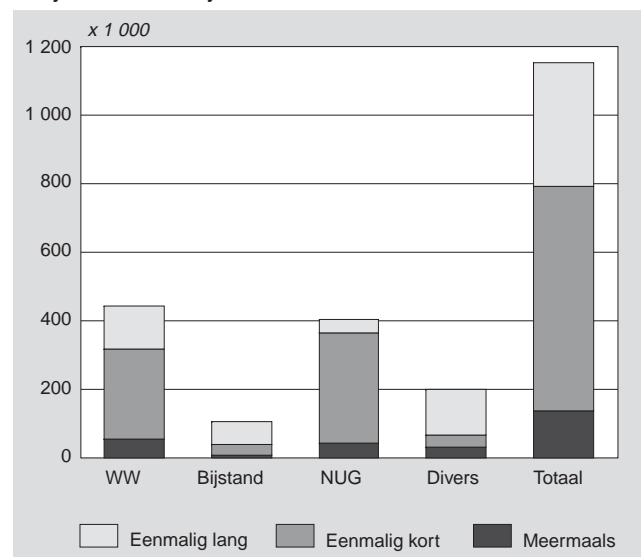
Eenmalig kort geregistreerden

Personen die in de periode januari 2004 tot en met juni 2006 één keer instroomden in de WW, de bijstand of als niet-werkende werkzoekende bij CWI zonder WW- of bijstandsuitkering en binnen twaalf maanden weer uit deze registraties verdwenen. Samenloop van twee registraties en doorstroom (de ene registratie start binnen een maand na beëindiging van de andere) wordt ook als eenmalige inschrijving gezien.

Eenmalig lang geregistreerden

Personen die in de periode januari 2004 tot en met juni 2006 één keer instroomden in de WW, of bijstand of als niet-werkende werkzoekende bij CWI zonder WW- of bijstandsuitkering en na twaalf maanden nog steeds ingeschreven waren. Doorstroom van de ene registratie naar de andere wordt ook als eenmalige inschrijving gezien.

1. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

schreven als WW'er, bijstandontvanger of NUG'er. De overige 12 procent behoorde tot de meermaals geregistreerden. Ze stroomden binnen twaalf maanden uit de registraties om hier na korte tijd weer in terug te keren.

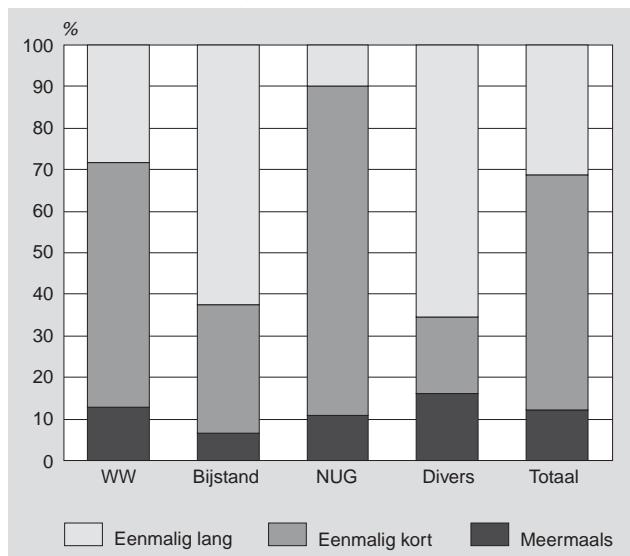
WW en in de categorie 'divers'. Eenmalig kort geregistreerden vinden we vooral onder NUG'ers, terwijl eenmalig lang geregistreerden het vaakst voorkomen in de bijstand en in de categorie 'divers'.

Uitkeringssituatie

Er worden vier uitkeringssituaties onderscheiden: WW, bijstand, NUG en divers. Bij deze laatste groep gaat het om personen die doorstromen van de ene naar de andere uitkeringssituatie of die meermaals kort in de diverse uitkeringen of als niet-uitkeringsgerechtigde geregistreerd zijn.

Wanneer we naar de uitkeringssituatie kijken, dan blijken meermaals geregistreerden vooral voor te komen in de

2. Verdeling meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar uitkeringssituatie, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

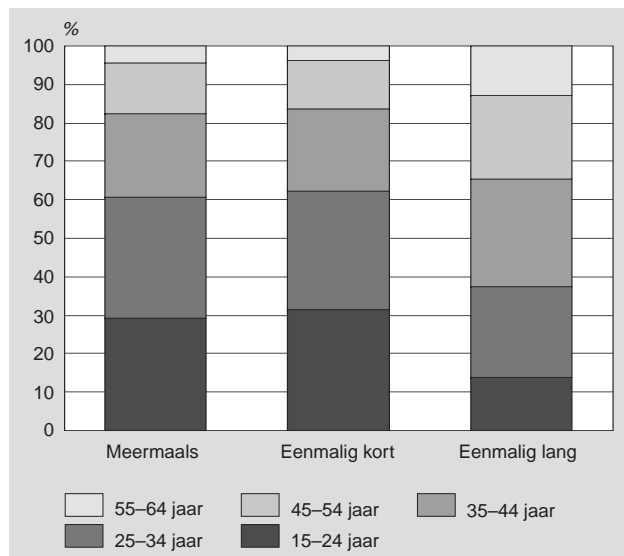

3. Meermaals geregistreerden naar leeftijd, geslacht en herkomst

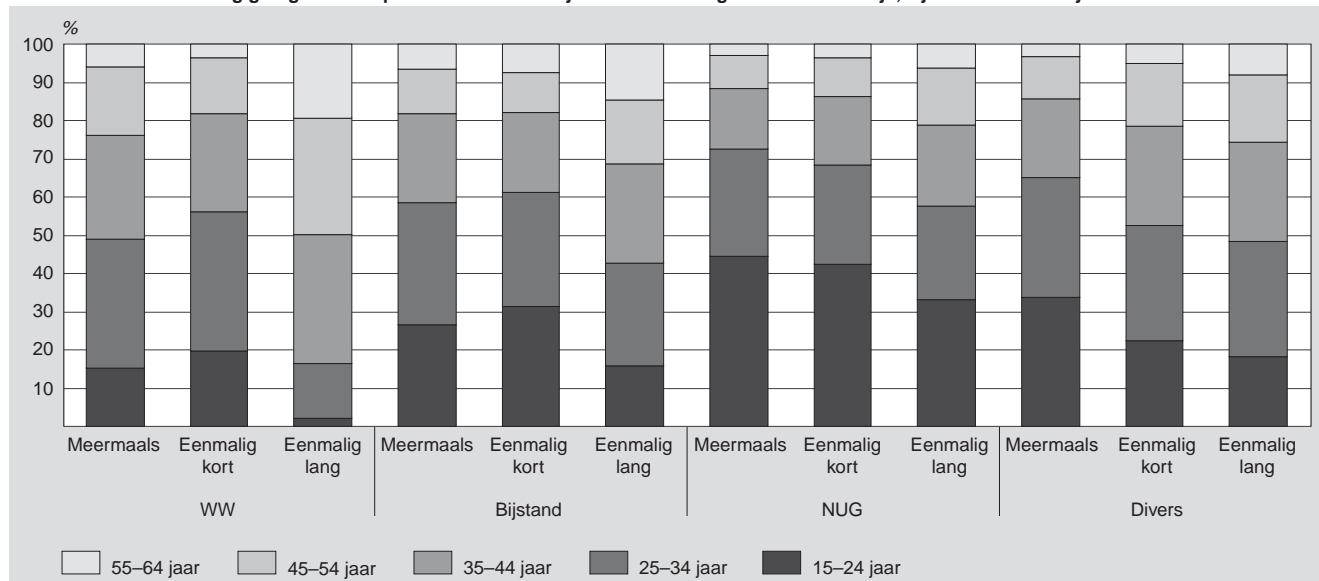
3.1 Leeftijd

Meermaals geregistreerden zijn relatief jong: 60 procent is onder de 35 jaar en slechts 18 procent is 45 jaar of ouder. De leeftijdsopbouw komt vrijwel overeen met die van de eenmalig kort geregistreerden. Met de eenmalig lang geregistreerden zijn er wel duidelijk verschillen qua leeftijd. Deze groep bestaat voornamelijk uit 35-plussers. Ruim

3. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar leeftijd, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

4. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar uitkeringssituatie en leeftijd, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

een derde is zelfs ouder dan 45 jaar of ouder. Dit is niet verwonderlijk. Immers, hoe ouder men wordt, hoe moeilijker het doorgaans is om (weer) een baan te vinden. Naar uitkeringssituatie zijn er wel enkele verschillen tussen de leeftijdsopbouw van meermaals geregistreerden en die van eenmalig kort geregistreerden. Zo zijn de meermaals geregistreerden in de WW iets ouder en in de groep 'divers' iets jonger dan de eenmalig kort geregistreerden. Een verklaring hiervoor kan zijn dat jongeren meestal maar kort een WW-uitkering hebben. Wanneer zij hun baan verliezen, komen zij na de WW snel in een andere uitkerings-situatie terecht en worden dan gerekend tot de groep 'divers'.

Eenmalig lang geregistreerden zijn bij alle uitkerings-situaties duidelijk ouder dan meermaals geregistreerden. Dit verschil is het grootst bij de WW. Een voor de hand liggende verklaring hiervoor is dat personen meer WW-recht hebben kunnen opbouwen naarmate ze langer hebben gewerkt, wat weer samenhangt met de leeftijd. Over het algemeen zijn meermaals en eenmalig kort geregistreerden het vaakst personen jonger dan 35 jaar en eenmalig lang geregistreerden personen van 35 jaar en ouder.

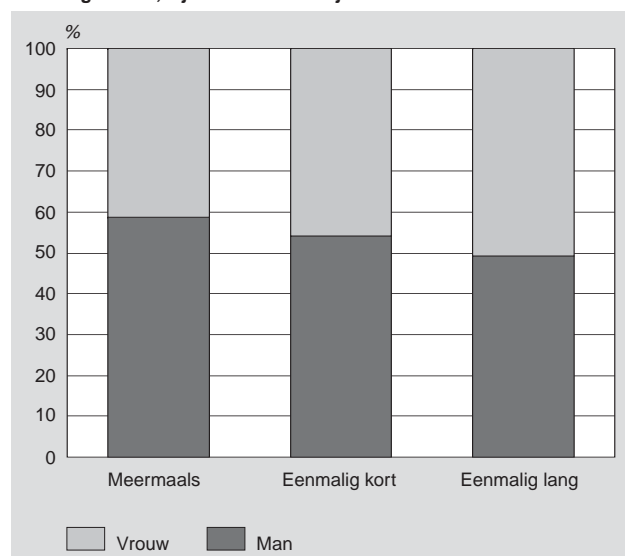
3.2 Geslacht

Van de meermaals geregistreerden is bijna 60 procent man. Bij de eenmalig kort geregistreerden ligt dit aandeel met 54 procent iets lager. Iets meer vrouwen dan mannen vinden we onder de eenmalig lang geregistreerden. Het aandeel vrouwen binnen deze groep is vooral hoog onder de bijstandsontvangers (60 procent) en NUG'ers (53 procent).

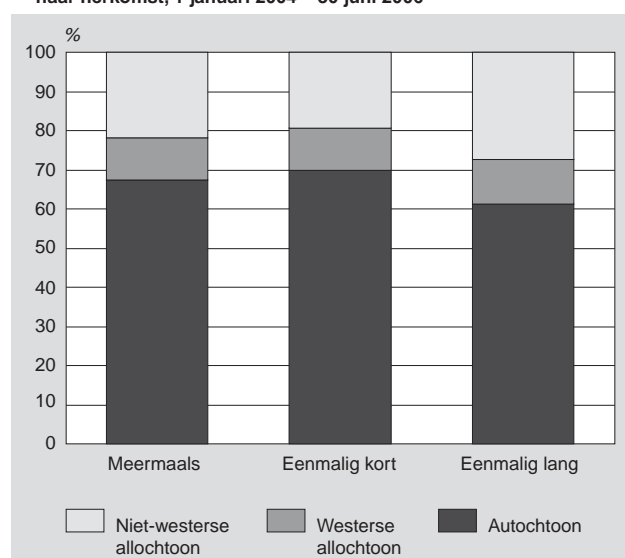
3.3 Herkomst

Zeven van de tien meermaals geregistreerden zijn autochtoon, 11 procent is westerse allochtoon en 22 procent

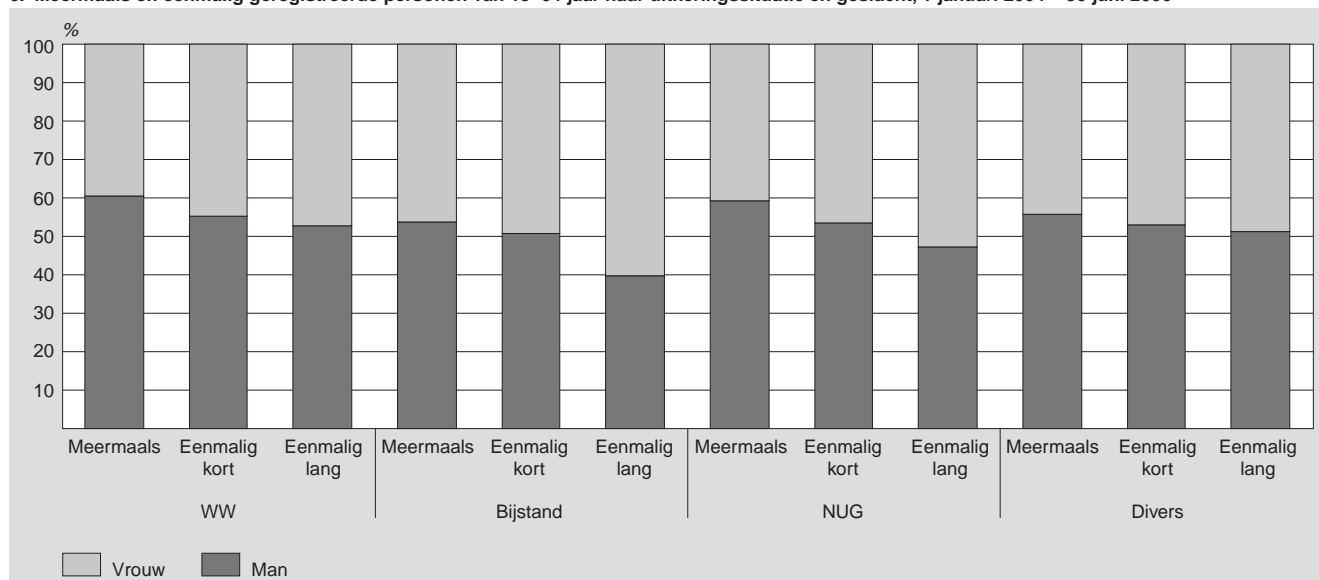
5. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar geslacht, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

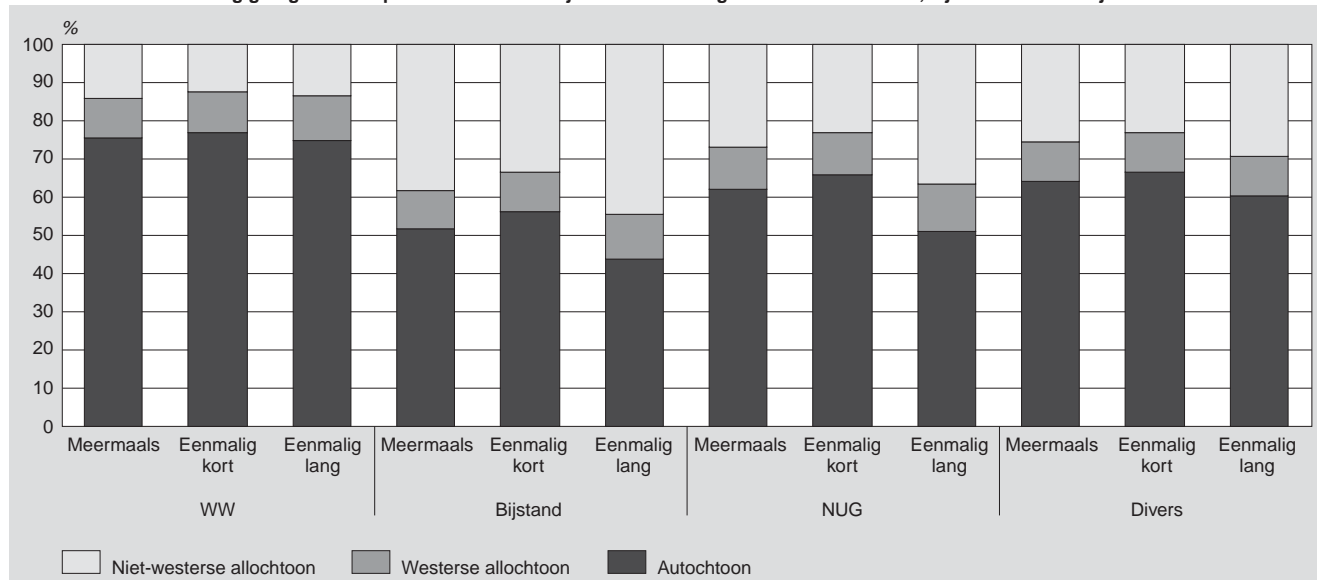
7. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar herkomst, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

6. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15-64 jaar naar uitkeringssituatie en geslacht, 1 januari 2004 - 30 juni 2006

8. Meermaals en eenmalig geregistreerde personen van 15–64 jaar naar uitkeringssituatie en herkomst, 1 januari 2004 – 30 juni 2006

niet-westers allochtoon. Deze verdeling wijkt nauwelijks af van die van de eenmalig kort geregistreerden. Eenmalig lang geregistreerden zijn echter relatief iets vaker allochtoon dan meermaals geregistreerden. Dit verschil is het grootst bij de bijstandsontvangers en de NUG'ers en het kleinst bij de WW-ontvangers.

1. Welke kenmerken (uitkeringssituatie, leeftijd, geslacht, herkomst) een significant verband hebben met het voorkomen in een van de drie onderzoeksgroepen;
2. De richting en sterkte van deze verbanden;
3. De verschillen tussen de verbanden bij de drie onderzoeksgroepen.

4. Regressieanalyse

4.1 Het model

Om meer inzicht te krijgen in welke verschillen tussen de kenmerken van meermaals geregistreerden en eenmalig kort en lang geregistreerden relevant zijn, is een logistische regressieanalyse (zie kader) uitgevoerd. Onderzocht is:

Over de logistische regressieanalyse

Een positieve coëfficiënt (B) geeft een positief verband of een negatief verband weer tussen de onderzochte kenmerken en het behoren tot de meermaals of eenmalig geregistreerden. De Wald-statistiek geeft aan of de B-coëfficiënt significant verschilt van nul. Als dit zo is draagt de variabele (statistisch) significant bij aan het te voorspellen resultaat.

Staat 1 Samenhang tussen achtergrondkenmerken en het behoren tot de meermaals, de eenmalig kort en de eenmalig lang geregistreerden, logistische regressies

	Meermaals geregistreerd				Eenmalig kort geregistreerd				Eenmalig lang geregistreerd			
	B	S.E.	Wald	Sig.	B	S.E.	Wald	Sig.	B	S.E.	Wald	Sig.
Constant:	-2,349	0,018	16 316,4	0,000	-0,605	0,011	3 312,6	0,000	0,247	0,013	380,3	0,000
Uitkeringssituatie (ref. bijstand)			7 729,2	0,000			179 436,5	0,000			184 849,2	0,000
WW	0,736	0,014	2 967,5	0,000	1,118	0,008	21 429,2	0,000	-1,455	0,008	35 423,0	0,000
NUG	0,446	0,014	1 062,9	0,000	1,977	0,008	62 561,2	0,000	-2,558	0,009	88 040,5	0,000
Divers	1,001	0,014	5 132,1	0,000	-0,831	0,009	8 462,3	0,000	0,286	0,008	1 179,4	0,000
Leeftijdsklasse (ref. 35–44 jaar)			4 211,2	0,000			37 010,6	0,000			63 466,9	0,000
15–24 jaar	0,328	0,008	1 531,0	0,000	0,144	0,006	541,6	0,000	-0,991	0,007	18 471,5	0,000
25–34 jaar	0,218	0,008	739,8	0,000	-0,438	0,006	5 565,5	0,000	-0,653	0,006	10 409,7	0,000
45–54 jaar	-0,110	0,010	121,0	0,000	-0,757	0,007	12 898,2	0,000	0,403	0,007	3 301,8	0,000
55–64 jaar	-0,380	0,015	675,0	0,000	-1,317	0,009	20 354,5	0,000	1,069	0,009	13 181,8	0,000
Geslacht (ref. man)	-0,260	0,006	1 979,5	0,000	-0,093	0,004	468,0	0,000	0,292	0,005	3 816,9	0,000
Herkomst (ref. westerse allochtonen)			14,7	0,001			6 325,0	0,000			8 237,7	0,000
autochtonen	-0,013	0,010	1,9	0,170	0,434	0,005	6 315,7	0,000	-0,147	0,008	370,4	0,000
niet-westerse allochtonen	-0,037	0,011	11,5	0,001	0,308	0,008	1 471,6	0,000	0,387	0,009	1 992,4	0,000
	<i>Chi-square</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>		<i>Chi-square</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>		<i>Chi-square</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	
Hosmer and Lemeshow Test	396,566	8	0,000		11 376,270	8	0,000		12 814,153	8	0,000	

De gekozen referentiewaarden bij de uitgevoerde regressieanalyse zijn: bijstand, 35–44 jaar, man en westers allochtoon. Dit omdat deze kenmerken het minst verschillen tussen de onderzoeksgroepen en de uitkomsten zo eenvoudiger te interpreteren zijn. De Y-waarden, in dit geval het behoren tot de drie onderzoeksgroepen, zijn afhankelijk van elkaar. Hierdoor volstaat in beginsel het resultaat van twee voorspellingen. Gekozen is om alle drie de regressies weer te geven. Er zijn geen interactie-effecten weergegeven omdat deze geen grote extra invloed hebben op de voorspellende waarde van het model.

In Staat 1 staan significantie en het effect van de kenmerken opgesomd. Vetgedrukt is niet-significant.

4.1 *Verbanden tussen uitkeringssituaties en de onderzoeksgroepen*

Hoewel de kenmerken van meermaals geregistreerden lijken op die van eenmalig kort geregistreerden, is er wel een verschil naar uitkeringssituatie. Meermaals geregistreerden hebben het sterkste verband met de uitkerings-situaties WW en de groep 'divers'. Eenmalig kort geregistreerden hebben echter een sterk verband met WW en NUG en een veel minder sterk verband met de groep 'divers'. Dat meermaals geregistreerden een minder groot verband hebben met de groep 'divers' kan erop wijzen dat doorstroom binnen twaalf maanden niet zo vaak plaatsvindt. Tevens kan hieruit worden afgeleid dat WW'ers en NUG'ers het kansrijkst zijn om uit hun uitkeringssituatie te geraken.

Eenmalig lang geregistreerden laten een sterker verband zien met de groepen bijstand en 'divers'. Voor de bijstand is dat niet vreemd, omdat er in de bijstand minder sprake is van in- en uitstroom. Ook bij de groep 'divers' is dat niet opmerkelijk: hierinkomen immers personen terecht die doorstromen van de ene uitkeringssituatie naar de andere.

4.2 *Verbanden tussen leeftijd, geslacht, herkomst en de onderzoeksgroepen*

Alleen het kenmerk autochtoon heeft geen significant verband met het meermaals geregistreerd zijn. Alle overige onafhankelijke variabelen geven wel een significant verband aan. Opvallend is de lage Chi²-waarde bij de meermaals geregistreerden. Dit geeft aan dat het model voor deze groep personen een minder voorspellende waarde heeft dan voor de eenmalig kort en lang geregistreerden. Wellicht dat er andere factoren die niet in het model zijn opgenomen, zoals opleidingsniveau en de afstand tot de arbeidsmarkt, een belangrijkere rol spelen bij de terugkeer als WW-, bijstandsvanger of NUG'er.

In paragraaf 3 bleek dat de kenmerken leeftijd, geslacht en herkomstgroepering van meermaals geregistreerden erg lijken op die van eenmalig kort geregistreerden. De personen in deze twee groepen zijn hoofdzakelijk jonger dan 35 jaar, man en autochtoon. De meermaals geregistreer-

den in de uitkeringssituaties NUG en 'divers' zijn wel iets jonger dan bij de groep eenmalig kort geregistreerden. Dit kan erop wijzen dat jongeren vaker korte banen hebben. De eenmalig lang geregistreerden zijn juist vaker 35-plusser, vrouw en allochtoon. Personen van 45 jaar en ouder hebben tevens in de regressieanalyse een positief en personen tot 35 jaar een negatief verband met eenmalig lang geregistreerden. Personen van 55-64 jaar hebben een sterk positief verband met langdurig geregistreerden. Voor hen is de kans om langdurig zonder werk te raken het grootst.

Het aandeel vrouwen is bij de meermaals geregistreerden het kleinst. De meeste vrouwen vinden we bij de eenmalig lang geregistreerden en dan vooral in de bijstand en als NUG'er.

Meermaals geregistreerden bestaan net als eenmalig kort geregistreerden voor 70 procent uit autochtonen. Eenmalig lang geregistreerden zijn iets vaker allochtoon (40 procent). De meeste allochtonen komen voor als eenmalig lang geregistreerden in de bijstand. De kenmerken vrouw en allochtoon hebben ook in de regressieanalyse een positief verband met de eenmalig lang geregistreerden.

5. Conclusie

De onderzochte kenmerken van meermaals geregistreerden verschillen nauwelijks van die van eenmalig kort geregistreerden. Beide groepen bestaan hoofdzakelijk uit autochtone mannen tot 35 jaar. Er is echter een duidelijk verschil tussen de meermaals geregistreerden en de eenmalig lang geregistreerden. Deze laatste groep bevat naar verhouding meer allochtonen, vrouwen en ouderen. Dit sluit aan bij het beeld dat deze bevolkingsgroepen minder kansen hebben op de arbeidsmarkt. Het grootste aantal vrouwen en allochtonen bevindt zich bij de eenmalig langdurig geregistreerden in de bijstand. Personen van 35 jaar en ouder, zijn vooral te vinden als eenmalig langdurig geregistreerden in de WW.

Technische toelichting

Bronbestanden

Om te bepalen of personen vaker dan één keer instromen in de bijstand of de WW, of zich vaker dan één keer inschrijven als niet-werkende werkzoekende bij het CWI, is gebruik gemaakt van gecombineerde WW-, bijstands- en CWI-bestanden. De WW-bestanden zijn afkomstig van het UWV. De gegevens over niet-werkende werkzoekenden komen van het CWI en die over de bijstandsuitkeringen van de Nederlandse gemeenten.

De bronbestanden zijn zodanig gecombineerd dat het resulterende bestand bestaat uit personen die in de periode januari 2004 tot en met 1 juni 2006 werden geregistreerd als bijstandsgerechtigde, als WW'er of als niet-werkende werkzoekende bij het CWI zonder recht op een uitkering (NUG'er).

Het kan voorkomen dat een persoon meer dan één nieuwe registratie heeft, bijvoorbeeld bijstand in combinatie met WW. Wanneer deze registraties elkaar overlappen of als de ene registratie start binnen een maand nadat de vorige is beëindigd, wordt deze 'samenloop' of 'doorstroom' als één uitkeringssituatie gezien. Wanneer een persoon echter na één maand en binnen twaalf maanden opnieuw als geregistreerde in de bijstand, WW of als NUG'er voorkomt, wordt dit als start van een nieuwe uitkeringssituatie gezien. Het aantal kenmerken dat wordt beschreven is beperkt, omdat alleen de kenmerken geslacht, leeftijd en herkomst van alle personen in de onderzoekspopulatie bekend zijn.

Meetperiode

De periode waarin de personen in de onderzoeksgroepen worden gevolgd is beperkt tot de personen die vanaf 1 januari 2004 tot juli 2006 nieuw geregistreerd zijn. De keuze voor 1 januari 2004 is gemaakt, omdat er vanaf 2004 sprake was van een aantrekkende economie. Het niet combineren van perioden met hoog en laagconjunctuur verkleint de invloed van de conjunctuur op de uitkomsten. Daarnaast is in 2004 de Wet Werk en Bijstand ingevoerd. Hiermee is het snel begeleiden van werklozen naar werk belangrijker geworden. Alle personen worden twaalf

maanden gevolgd om te bepalen of zij in deze periode uitstromen, geregistreerd blijven of opnieuw geregistreerd zijn in de bronbestanden. Personen die in juni 2006 nieuw geregistreerd werden, worden dus gevolgd tot juni 2007. De meest recente beschikbare informatie op het moment dat het onderzoek is uitgevoerd was die over juni 2007.

Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie is beperkt tot 15 tot 65-jarigen. Er zijn wel personen jonger dan 15 en ouder dan 64 jaar met een WW- of bijstandsuitkering of met een inschrijving bij het CWI als NUG'er, maar de aantallen zijn zeer gering. Omdat om vaak bijzondere gevallen gaat, zijn deze niet meegenomen in de analyses.

Afkortingen

CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
NUG	Niet-uitkeringsgerechtigd en ingeschreven bij CWI als niet-werkende werkzoekende
WW	Werkloosheidswet
UWV	Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen